

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра історії стародавнього світу та середніх віків

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з науково-педагогічної та
навчальної роботи

« 22 » 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Historical and Archeological Monuments of Ancient Civilization in Modern Tourism /
Історичні та археологічні пам'ятки античної цивілізації в сучасному туризмі

для студентів

галузь знань	№ 03 Гуманітарні науки <small>(шифр і назва)</small>
спеціальність	№ 032 Історія та археологія <small>(шифр і назва спеціальності)</small>
освітній рівень	другий (магістерський) <small>(молодший бакалавр, бакалавр, магістр)</small>
освітня програма спеціалізація <small>(за наявності)</small>	Історичне туризмознавство <small>(назва спеціалізації)</small>
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021 /2022
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Жданович Олеся Петрівна, доктор історичних наук, асистент кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

Пролонговано: на 20 22 /20 23 н.р. « 22 » 2022 р.

(підпис, ІПБ, дата!)

на 20 22 /20 н.р. _____ (_____) « » 20 р.
(підпис, ПІ Б, дата)

Розробник: Жданович Олеся Петрівна, кандидат історичних наук, асистент кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

(підпис)

(Ставнюк В.В.)

Протокол № 10 від «30» серпня 2021р.

Схвалено науково - методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

(Терес Н.В.)

«27» серпня 2021 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування у студентів комплексних знань про зародження, становлення, розквіт та занепад античної цивілізації, її культурні надбання та спадщину, представлену в сучасному туризмі

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* найважливіші загальні факти, події та процеси історії давньої Греції та Риму.
2. *Вміти* ідентифікувати у часі і просторі основні монументальні пам'ятки античної цивілізації
3. *Володіти практичним інструментарієм, необхідним для проведення екскурсій в туристичних об'єктах*

3. Анотація навчальної дисципліни:

Курс присвячений вивченню історичних та археологічних пам'яток античної цивілізації в сучасному туризмі. Монументальні пам'ятки античної Греції та Риму розглядаються в комплексному поєднанні географічних особливостей, історичних умов політичного і культурного розвитку, релігійно-світоглядних уявлень того чи іншого регіону греко-римського світу.

Визначення основних регіонів, в яких представлені археологічні та історичні об'єкти античної епохи. Розкриття матеріального стану і збереженості пам'яток на сучасному етапі та їх роль у міжнародному туризмі. Визначення хронологічних рамок створення туристичних об'єктів та аналіз сутності та специфіки політичного, економічного, соціального, релігійного та культурного життя епохи до якої належить пам'ятка. Розкриття основних подій та процесів у історії античного світу і окремих регіонів. Ознайомлення з особливостями сучасного туристичного бізнесу на території окремих регіонів Греції, Італії та Кіпру.

4. Завдання (навчальні цілі): розвивати у студентів критичне мислення при характеристиці джерел давніх суспільств; формувати практичні навички аналізу суспільної структури і особливостей державно-правового устрою цивілізацій Стародавнього світу, господарського життя, культурно-ідеологічного та духовного розвитку; розуміння ментальних особливостей і відмінностей населення того чи іншого регіону Стародавнього світу, вміння прослідковувати зв'язки із сучасністю.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	Знати основні географічно-адміністративні регіони античної цивілізації	лекція, семінар, самостійна робота	усне опитування, контрольна робота з тем ЗМ1, презентація/есе	20
1.2.	Знати основні монументальні туристичні об'єкти означеної епохи у визначених регіонах (Греція, Італія, Кіпр)	лекція, семінар, самостійна робота	усне опитування, контрольна робота з тем ЗМ2, презентація/есе	20
1.3.	Знати особливості політичної історії, культури та розвитку суспільства цивілізацій античного світу	лекція, семінар, самостійна робота	усне опитування, контрольна робота з тем ЗМ1-ЗМ2, презентація/есе	20

2.1	Вміти характеризувати специфіку розвитку та ступінь збереженості античних пам'яток у сфері сучасного туризму	лекція, семінар, самостійна робота	Іспит	20
2.2	Вміти застосовувати знання у практичній роботі шляхом розробки екскурсійних турів	лекція, семінар, самостійна робота	Іспит	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (не обов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3.	2.1	2.2.
Програмні результати навчання (назва)					
ПРН 11 Використовувати набуті знання для створення та просування історико-культурного туристичного продукту в системі туристичного бізнесу	+	+		+	+
ПРН 13 Володіти методикою аналізу та класифікації історико-культурних пам'яток, їх значення та можливості використання в туристичній діяльності			+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.1, 1.3 – 11 балів/6 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.2, 1.4 – 11 балів/6 балів.
3. Реферат з тем ЗМ1: РН 2.5 – 4 бали/3 бали.
4. Реферат з тем ЗМ2: РН 2.6 – 4 бали/3 бали.
5. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ1: РН 2.1-2.2 – 16 балів/10 балів.
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ2: РН 2.3-2.4 – 14 балів/8 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання

- форма оцінювання – іспит;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;
- Оцінюються такі результати навчання студента: вміння встановити причинно-наслідковий зв'язок в окремих подіях античної історії, вміння характеризувати пам'ятки монументальної культури греко-римської доби і аналізувати їх стан та значення в сучасному туризмі.

- форма проведення іспиту – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;

- мінімальний пороговий рівень екзаменаційної оцінки, за якої іспит вважається складеним – **24 бали.**

Необхідна умова допуску до іспит: студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав **менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум)**. **Рекомендований мінімум допуску до іспиту 36 балів.**

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (іспиту), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-8, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 9-15.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, реферати) і підсумкове оцінювання (іспит).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (іспит) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 Історичні та археологічні пам'ятки античної Греції та Кіпру в сучасному туризмі			Змістовий модуль 2 Історичні та археологічні пам'ятки античної Італії в сучасному туризмі			Іспит
30 залікових балів (максимум)			30 залікових балів (максимум)			
Самостійна робота (презентація/есе)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (презентація/есе)	Семінари	Модульний контроль	
10 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється під час семінарських занять, модульних контрольних робіт, підсумкового контролю (іспиту).

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість досягти **від 1 до 5 балів**. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 1-2 бали;
- логіка викладення 1 бал;
- використання джерел і додаткової літератури 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.

Наприкінці кожного змістовного модуля вираховується **середній арифметичний бал**, який кожен зі студентів отримав за семінари відповідного модуля. Середній бал переводиться у модульні бали у відповідності до таблиці. За семінари кожного змістовного модуля студент може отримати **від 1 до 10 модульних балів**.

Таблиця переведення середнього арифметичного балу у модульні бали:

Середній бал за семінари	Модульний бал за семінари
4.7 – 5.0	10
4.3 – 4.6	9

3.9 – 4.2	8
3.5 – 3.8	7
3.1 – 3.4	6
2.8 – 3.0	5
2.4 – 2.7	4
2.0 – 2.3	3
1.5 – 1.9	2
Менше 1.5	1

Виконані індивідуальні завдання (презентація/есе) студент подає викладачеві не пізніше ніж за тиждень до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю, зокрема, **Індивідуальне завдання 1** (орієнтовно до 15 жовтня) і **Індивідуальне завдання 2** (орієнтовно до 1 грудня).

Критерії оцінки **Індивідуального завдання (презентація/есе)**:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9-10 балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми 7-8 балів;
- тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 5-6 балів;
- реферат переважно компілятивного рівня 3-4 бали;
- розкритий лише один окремий аспект теми 1-2 бали.

Теми самостійних робіт викладач пропонує студентам на першому семінарському занятті (орієнтовно третій тиждень вересня).

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**, зокрема, **Контрольна робота ЗМ1** (остання декада жовтня) і **Контрольна робота ЗМ2** (початок грудня).

Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій формі. Завдання містить 5 тестових запитань з варіантами відповіді та теоретичне питання. Кожна правильна відповідь на тестове питання оцінюється у **1 бал**, теоретичне питання оцінюється від **0 до 5 балів**. Критерії оцінки **теоретичного питання**:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 5 балів;
- тема розкрита, але неповно 3-4 бали;
- розкритий лише окремий аспект 2 бали;
- продемонстровані лише фрагментарні знання 1 бал.

Екзаменаційний білет містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	19-20
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	16-18
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	13-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	10-12
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	7-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	4-6
Відповідь має значні помилки, або відсутня	1-3

Бали, які отримані студентом на іспиті, додаються до балів набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (семінари, модульні контрольні роботи). Умовою допуску до іспиту є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до іспиту – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспиту	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
Змістовний модуль 1. Історичні та археологічні пам'ятки античної Греції та Кіпру в сучасному туризмі				
1	Тема 1. Вступ до курсу.	3	-	-
2	Тема 2. Античні пам'ятки Афін та регіону Аттики.	2	2	10
3	Тема 3. Туристичний Пелопоннесу. Давні міста і пам'ятки регіону.	2	3	10
4	Тема 4. Стародавня Фессалія. Туристичні об'єкти та їх сучасний стан.	2	-	10
5	Тема 5. Острівна Греція. Крит і Родос – стародавні пам'ятки у сучасному туризмі.	2	2	5
6	Тема 6. Античні та ранньосередньовічні пам'ятки Західної Греції: Епір.	2	-	10
7	Тема 7. Античний грецький Кіпр у сучасному туристичному бізнесі.	2	2	5
8	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1</i>	-	1	-
Змістовний модуль 2. Історичні та археологічні пам'ятки античної Італії в сучасному туризмі				
9	Тема 8. Античні пам'ятки на території сучасної Італії. Загальна характеристика.	2	3	
10	Тема 9. Туристичні об'єкти Риму.	2	2	20
11	Тема 10. Південна Італія в епоху античності. Стан збереженості і популярність серед туристів.	2	2	5
12	Тема 11. Острів Сицилія – грецькі мотиви на території Італії.	2	-	10
13	Тема 12. Північні регіони Італії в сучасному туризмі.	2	2	15
14	Тема 13. Грецькі античні об'єкти в сучасних Італійських містах. Зв'язок поколінь і сучасний стан.	2	-	-
15	Тема 14. Особливості організації екскурсійної діяльності на території греко-римського світу	2	-	
16	<i>Контрольна робота з тем ЗМ2</i>	-	1	-
ВСЬОГО		30	20	100

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекцій – 30 год.

Семінари – 20 год.

Самостійна робота – 100 год.

9. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Affleck, J., Kvan, T. 2008. A Virtual Community as the Context for Discursive Interpretation: A Role in Cultural Heritage Engagement // International Journal of Heritage Studies. Volume 14, Issue 3, May 2008. Pages 268-280
2. Silberman, Neil Asher. 1989. Between Past and Present Archaeology, Ideology, and Nationalism In the Modern Middle East. New York: Holt.
3. Балух В.О. Історія Античної цивілізації: У 3-х т. – Т.2. Стародавня Греція: підручник. – Чернівці, 2007.
4. Балух В.О. Історія Античної цивілізації: У 3-х т. – Т.2. Стародавній Рим: підручник. – Чернівці, 2008.
5. История Востока: В 6 т. Москва, 1997. Т.1. Восток в древности.
6. Кембриджская история древнего мира. – Т.3.Ч.3. – Т.7.Ч.2. – Москва, 2015.
7. Кузищин В.И. (ред.). История Древней Греции. – Москва, 2006.
8. Кузищин В.И. (ред.). История Древнего Рима. - Москва, 2000.
9. Моммзен Т. История Рима. – Санкт-Петербург, 1997. – Т.1-5.

Додаткові:

1. Античная Греция / Под ред. Е.С. Голубцовой, Л.П. Маринович, А.И. Павловской, Э.Д. Фролова. М., 1983. Т. I—II.
2. Виппер В. Р. Искусство Древней Греции. М., 1972.
3. Древние цивилизации. Ancient Civilizations / Под общ. ред. Г.М. Бонгард-Левина. Москва, 1989.
4. Культура Древнего Рима. Т.1-2. М., 1983.
5. Печатнова Л.Г. История Спарты (период архаики и классики). – М.: Гуманитарная академия, 2001. – 510 с.